

70/2003. (VI. 27.) FVM rendelet

a méhállományok védelméről és a mézelő méhek egyes betegségeinek megelőzéséről és leküzdéséről

Az állategészségügyről szóló 1995. évi XCI. törvény (a továbbiakban: Törvény) 45. §-ának 11. pontjában foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

I. Fejezet

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

Fogalom meghatározások

1. § 1. *Méhészet*: egy telephelyen méhlikásban (fatönkben, kasban, kaptárban, szállítható, vontatható, stabil méhesházban) tartott méhcsaládok és tartozékaik összessége.

2. *Méhcsalád*: a méhlikáson belül, egy légtérben együtt élő anya, kifejlett méhek és a fiasítás.

3. *Méhraj*: a méhcsalád természetes szaporodása vagy mesterséges szaporítása révén keletkező, fiasítás nélküli, kisebb egyedszámú méhcsalád.

4. *Fiasítás*: a méhcsalád által elfoglalt keretek lépsejtjeiben lévő peték, álcák és bábok összessége.

5. *Lép*: a méhek által saját viaszból készített cellákból, sejtsokféleségekből álló viaszépítmény, amely a méhek élelmének raktározására és a fiasítás nevelésére szolgál.

6. *Sonkoly*: a méz kipergetése, kisajtolása után visszamaradó – keretből, kasból kivágott – viasznyerésre alkalmas, kiselejtezett lép, léptörmelék.

7. *Méhegészségügyi felelős*: a hatósági állatorvos méhegészségüggyel kapcsolatos munkáját segítő, megfelelő méhészeti ismeretekkel rendelkező személy. A méhegészségügyi felelős megbízatására vonatkozó szabályokat és a feladatait e rendelet 5. és 6. §-a tartalmazza.

8. *Monitoring vizsgálat*: az illetékes hatósági állatorvos vagy méhegészségügyi felelős által, az év meghatározott időszakában, állami költségre elvégzett, a mézelő méhek fertőző betegségének felderítésére irányuló, az adott méhészet minden méhcsaládján és méhraján elvégzendő vizsgálat, amelynek egyaránt ki kell terjednie a méhekre, a fiasításos lépekre, fiasítás hiánya esetén a fészek lépekben fellelhető elhalt, beszáradt fiasításmaradványaira (pörkökre).

Általános előírások

2. §* (1) Az újonnan kezdett méhészkedést (méhtartást) a tevékenység megkezdésétől számított nyolc napon belül kell bejelenteni a méhek tartási helye szerint illetékes települési önkormányzat, fővárosban a kerületi önkormányzat jegyzőjénél, aki a méhészt nyilvántartásba veszi. Ha a méhek állandó tartási helye nem a méhészlakóhelyével összefüggő területen (udvarban, kertben stb.) van, a méhészlakóhelyén egy legalább 40×30 cm nagyságú táblán a nevét, a méhészlakóhelyét és a telefonszámát jól látható módon feltüntetni.

(2) Ha a méhészlakóhelyét a méhészkedést (méhtartást) nem kívánja folytatni, úgy azt legkésőbb nyolc napon belül bejelenti a méhek tartási helye szerint illetékes települési önkormányzat, fővárosban a kerületi önkormányzat jegyzőjénél, aki a méhészt a nyilvántartásból törli.

3. § (1) A méhészlakóhelyén köteles a méhek tavaszi tisztuló kirepülése és a betelelés közötti időszakban a méhcsaládjait legalább három hetenként méhegészségügyi szempontból ellenőrizni, s ennek során mind a kifejlett méheken, mind a fiasítás teljes terjedelmén, valamint a kaptárhulladékon fertőző betegség tüneteit, illetve élősködők jelenlétét keresni. A vizsgálatnak ki kell terjednie a Varroa-atka jelenlétére, illetve az atkák számának változására.

(2) Bejelentési kötelezettség alá tartozó betegségekre utaló jelek, illetve bizonytalan jellegű elváltozások észlelése esetén a méhészlakóhelyén köteles értesíteni erről a méhegészségügyi felelőst vagy a hatósági állatorvost. Varroa-atkák felszaporodása esetén köteles az e rendeletben foglaltak szerinti gyógykezelést végrehajtani.

(3) A méhészlakóhelyén köteles túrni és mindenben elősegíteni a hatósági állatorvos vagy a méhegészségügyi felelős által végzett vizsgálat, illetve egyéb intézkedés lefolytatását.

4. § (1) A méhészkedésre alkalmas, üres méhnyílást (kaptárt, kast) úgy kell tárolni, hogy abba a méhek se a kijáró nyíláson, se az esetleges réseken ne juthassanak be. A méhészkedésre alkalmatlan, üres méhnyílásokat meg kell semmisíteni. Használt méhnyílást, annak tartozékait, méhészlakóhelyi felszerelést csak a *6. számú mellékletben* leírt fertőtlenítés után szabad másnak átadni.

(2) Méheket fertőzött méhészlakóhelyből vagy ismeretlen helyről származó mézzel etetni tilos.

(3) Lépet szabadban, vagy méhcsalád és méhraj kaptárján kívül, méhek számára hozzáférhető helyen tartani tilos. Használt lépet csak engedélyezett műlépkészítő üzemben való ipari feldolgozásra lehet átadni, illetve eladni.

A méhegészségügyi felelős megbízatása és feladatai

5. § (1) A hatósági állatorvos méhegészségüggyel kapcsolatos munkáját egy vagy több méhegészségügyi felelős segíti.

(2) A méhcsaládok számától függően kell egy vagy több településenként – a méhegészségüggyel kapcsolatos feladatok ellátására – egy vagy több méhegészségügyi felelőst megbízni.

(3)* A méhegészségügyi felelőst – a méhegészségügyi elméleti és gyakorlati ismereteinek tanúsítását követően – a vármegyei kormányhivatal élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi hatáskörben eljáró járási hivatala (a továbbiakban: járási hivatal) javaslatára

– a területen működő méhészeti társadalmi szervezet véleményének kikérését követően – az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi hatáskörben eljáró vármegyei kormányhivatal (a továbbiakban: vármegyei kormányhivatal) bízta meg a feladatai ellátásával. A méhegészségügyi felelős munkáját a hatósági állatorvos – a járási hivatal felügyelete mellett – irányítja.

(4)^{*} A megbízott méhegészségügyi felelősökről nyilvántartást kell vezetni, amely tartalmazza a méhegészségügyi felelős nevét, lakcímét és azon település(ek) nevét, ahol a feladatát ellátja. A nyilvántartás vezetéséről és annak naprakészen tartásáról az illetékes vármegyei kormányhivatal gondoskodik.

6. § (1) A méhegészségügyi felelős köteles:

a) bejelentési kötelezettség alá tartozó betegség gyanúja, illetve jogszabályban meghatározott egyéb esetben a hatósági állatorvosnak jelentést tenni és a továbbiakban az ő utasításai szerint eljárni;

b) a hatósági állatorvos utasításait követve közreműködni a méhbetegségek felszámolásában;

c) elvégezni a jogszabály által előírt vizsgálatokat (monitoring, vándoroltatási);

d) elkészíteni a vizsgálatokkal kapcsolatos, előírt kimutatókat;

e)^{*} részt venni a vármegyei kormányhivatal által szervezett továbbképzéseken;

f) közreműködni a méhek mérgezésével kapcsolatos eljárásban, különös tekintettel a mérgezés gyanúja esetén a mintavételben.

(2) A méhegészségügyi felelős díjazását, költségeinek megtérítését külön jogszabály tartalmazza.

A monitoring vizsgálat

7. § (1)^{*} A méhcsaládokat évente, július 15. és október 15. között – a vándoroltatási vizsgálatától függetlenül – a méhbetegségek felderítése céljából monitoring vizsgálatnak kell alávetni. A vizsgálat megszervezése a járási hivatal, elvégzése pedig a hatósági állatorvos és a méhegészségügyi felelős feladata, akik a vizsgálatról és annak eredményéről az 1. számú mellékletnek megfelelő összesítő kimutatót készítenek. A járási hivatal az 1. számú mellékletnek megfelelő összesítő kimutató eredeti példányát a vizsgálat befejezését követő tíz munkanapon belül megküldi a vármegyei kormányhivatalnak. A vármegyei kormányhivatal az összesítő kimutatóon szereplő adatokat a beérkezéstől számított kilencven napon belül összeveti a Tenyészet Információs Rendszerben szereplő, a méhcsaládok számára vonatkozó adattal, és eltérés esetén módosítja azt.

(2)^{*} Az országhatár mentén, a határtól számított tíz kilométeres sávban lévő méhészeteket az illetékes vármegyei kormányhivatal döntése alapján az (1) bekezdés szabályai szerint, a tisztuló kirepüléstől a betelepítésig (március 1-jétől október 31-éig) kéthavonként, szükség esetén havonként kiemelt monitoring vizsgálatnak kell alávetni. A vizsgálandó területet – az

azzal szomszédos ország súlyosabb fertőzöttsége esetén – az illetékes vármegyei kormányhivatal húsz kilométeres sávban is megállapíthatja.

(3)* A vizsgálatokat az illetékes vármegyei kormányhivatal irányításával kell elvégezni. Azok eredményéről a járási hivatal a vármegyei kormányhivatal által meghatározottak szerint – a hatósági állatorvos tájékoztatása alapján – évente köteles jelentést tenni a vármegyei kormányhivatalnak. A vármegyei kormányhivatal a vármegyei összesített adatokat legkésőbb a következő év február 15-éig köteles megküldeni az agrárpolitikáért felelős miniszter által vezetett minisztériumnak (a továbbiakban: minisztérium).

A méhek szállítása és vándoroltatása

8. § (1)* A méheket – beleértve az anyát és a fiasítást is – állandó tartási helyükről átköltözés, vándoroltatás vagy elidegenítés esetén hét napnál nem régebbi, a 2. számú melléklet alapján kiállított egészségügyi igazolással szabad kivinni. Az igazolás a kiállítástól számított hét napig, méhek folyamatos vándoroltatása esetén annak egész időtartamára érvényes. Az igazolást – ha jogszabály másképpen nem rendelkezik – az illetékes méhegészségügyi felelős állítja ki.

(2)* Az egészségügyi igazolás kizárólag kedvező eredményű vizsgálat esetén állítható ki. A vizsgálatot a méhegészségügyi felelős folytatja le. A vizsgálat elvégzéséért díjat kell fizetni.

(3) A vizsgálatnak ki kell terjednie az adott méhészet minden méhcsaládjára és méhrajára, különösképpen a fiasítás teljes terjedelmére, valamint a kaptár hulladékára. A vizsgálat során a mézelő méhek fertőző betegségeinek a tüneteit kell keresni.

(4)* A méhész az egészségügyi igazolást a vándoroltatás során köteles mindig magánál tartani és ellenőrzés esetén bemutatni. A méhek csak az igazolással szállíthatók, ennek hiányában a szállítást meg kell tiltani.

9. § (1)* A méhek kiszállítását a kiszállítást megelőző, beszállítását annak megtörténtét követő hetvenkettő órán belül be kell jelenteni a települési önkormányzat, fővárosban a kerületi önkormányzat jegyzőjének. Beszállítás esetén a bejelentést a 3. számú melléklet alapján kiállított nyomtatvány ajánlott levélként vagy elektronikus úton történő megküldésével, vagy személyes eljuttatásával kell teljesíteni. A nyomtatvány igazoló szelvényét a települési önkormányzat, fővárosban a kerületi önkormányzat jegyzője – a bejelentés módjától függően – a méhésznek elektronikus vagy postai úton megküldi vagy átadja. Kiszállítás esetén a bejelentést a 4. számú melléklet alapján kiállított nyomtatványon kell teljesíteni személyesen, vagy annak ajánlott levélként vagy elektronikus úton történő megküldésével.

(2) Vándoroltatás során a méhek csak olyan helyre telepíthetők, amely nem áll községi zárlat alatt.

(3) A vándoroltatás befejezése után a méhész köteles a hazatelepülését a hatósági állatorvosnál és a jegyzőnél hetvenkettő órán belül bejelenteni.

(4)* A települési önkormányzat, fővárosban a kerületi önkormányzat jegyzője – a Törvény 42. §-ának (4) bekezdése alapján – nyilvántartja a méhész nevét és lakóhelyét, a méhcsaládok

állandó és legutóbbi tartási helyét, az állatorvosi vagy egészségügyi igazolás számát, keltét és kiállításának helyét, a méhcsaládok számát, az elhelyezésre szolgáló terület pontos megjelölését (dűlő, hrsz. stb.) és a letelepedés idejét.

10. § (1)* A járási hivatal köteles a működési területén letelepedett vándorméhészetek szűrőpróbaszerű – a hatósági állatorvos által lefolytatott – ellenőrzését a települési önkormányzat, fővárosban a kerületi önkormányzat jegyzőjénél vezetett nyilvántartás alapján megszervezni.

(2)* Az országhatártól számított tíz kilométeres körzeten belül, a szomszédos állam területéről, vagy ismeretlen helyről származó méhrajt észlelője vagy befogója köteles a települési önkormányzat jegyzőjénél haladéktalanul bejelenteni, aki a kiirtás végrehajtása érdekében értesíti a járási hivatalt, aki elrendeli a méhraj állami kártalanítás nélküli leölését.

A műlépkészítő üzemre vonatkozó előírások

11. § (1)* A műlépkészítő üzem (a továbbiakban: üzem) működési engedélyét az illetékes vármegyei kormányhivatal adja ki.

(2) Az üzemben külön helyiséget kell kialakítani:

a) a nyers viasz és a sonkoly tárolására, valamint a sonkoly préselésére;

b) a viasz sterilizálására és a műlép készítésére (öntés, hengerelés);

c) a műlép csomagolására és kiadására;

d) zárt (méhmentes) helyiséget a hulladék tárolására.

(3) A műlépet előállító üzemnek rendelkeznie kell saját, nagynyomású, meleg vizes fertőtlenítő berendezéssel, amellyel a fogadó és a feldolgozó helyet minden gyártási nap után – a 6. számú mellékletben foglaltaknak megfelelően – ki kell tisztítani és fertőtleníteni.

12. § (1) Az üzemeltetőnek naprakész nyilvántartást kell vezetnie az átvett és az értékesített termékekről és anyagokról, aminek tartalmaznia kell az átadó- vagy az átvevő méhész nevét; lakcímét; az átvétel vagy az értékesítés idejét; az átvett vagy az eladott anyag fajtáját (sonkoly, fedelezés, műlép, viasz stb.) mennyiségét. A nyilvántartást három évig kell megőrizni.

(2) A műlépet előállító üzem köteles a viasz megbízható fertőtlenítése céljából olyan berendezést üzemeltetni, amely a viaszt egy órán át legalább 112 °C-os hőmérsékleten tartja. A hőfok és a hőhatás idejének megtartását kifogástalanul működő műszerekkel ellenőrizni kell. A viasz sterilizálására (fertőtlenítő hőkezelésére) szolgáló, viaszfertőtlenítő berendezést el kell látni automatikus hőfokszabályozó és hőmérséklet-regisztráló műszerrel, amely legalább öt percenként mér, és a mért értékeket az idő függvényében rögzíti, valamint ellenőrzéskor kinyomtatja. Az öníró műszerrel regisztrált adatokat három évig kell megőrizni. A viaszt, illetve a műlépet értékesíteni csak abban az esetben lehet, ha a viaszt minimum egy órán át, legalább 112 °C-on hőkezelték és ezt a hőmérséklet-regisztráló berendezés igazolja.

(3)* A műlépet előállító üzemet működés közben a járási hivatal évente köteles ellenőrizni, vagy a területileg illetékes hatósági állatorvossal ellenőriztetni.

13. § (1) Sonkoly és műlép egyidejűleg, azonos járművel csak külön légtérben, elkülönítetten szállítható. A sonkoly átvételekor az átvevőnek gumikesztyűt kell viselnie, amelyet minden átvétel után fertőtleníteni kell.

(2) A sonkoly és az öreglép szállítására és tárolására szolgáló zsákok más célra nem használhatók fel. A kiürült zsákok megsemmisítéséről a műlépkészítő üzemnek kell gondoskodnia, megsemmisítésükig a zsákokat méhektől elzárva kell tartani.

A méz felvásárlására és adásvételére vonatkozó előírások

14. § (1)*

(2)* A méz felvásárlására csak a járási hivatal által regisztrált természetes személy, jogi személy, vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet jogosult, és a felvásárlás, illetve a tárolás csak a járási hivatal által engedélyezett helyen történhet, ahol a mézfelvásárló köteles az engedélyt jól látható helyen kifüggeszteni.

(3) A felvásárlónak a felvásárolt mézről nyilvántartást kell vezetnie, ami tartalmazza a méhész nevét, lakcímét, a felvásárlás idejét, a felvásárolt méz fajtáját, mennyiségét, valamint az állat-egészségügyi bizonyítvány számát. Ha a méz feldolgozása nem a felvásárló telephelyén történik, a felvásárlónak a szállítmányhoz mellékelnie kell az állat-egészségügyi bizonyítvány egy másolati példányát, a nyilvántartásba pedig be kell jegyezni, hogy a mézet mikor, melyik mézüzembe szállították tovább.

(4) A méz tárolására csak tiszta tárolóedény használható, amely a méz mint élelmiszer tárolására alkalmas, és megfelelően fertőtleníthető. A méz felvásárlója, feldolgozója és értékesítője köteles gondoskodni arról, hogy az üres, és a mézzel teli tárolóedénybe méhek ne jussanak be. A méhésznek a saját méhészetéből származó mézet úgy kell tárolnia, hogy ahhoz méhek ne férjenek hozzá.

(5) A méz felvásárlójának a méz tárolására szolgáló hordókat, eszközöket azok kiürülése után ki kell tisztítani és szükség esetén, járványügyi okból a 6. számú melléklet szerint fertőtleníteni. A méhészek részére csak tiszta hordók adhatók ki.

II. Fejezet

A MÉHBETEGSÉGEKRE VONATKOZÓ ÁLTALÁNOS SZABÁLYOK

15. § Az e fejezet rendelkezéseit az egyes betegségekre vonatkozó különös szabályokkal együtt kell alkalmazni, azonban az e fejezet rendelkezéseit a varroózis és a kis kaptárbogár esetében nem kell alkalmazni.

A betegségek megállapítása és a helyi zárlat

16. § (1)* – A hatósági állatorvos, amennyiben méhbetegség gyanújáról értesül, köteles vizsgálat céljából a legrövidebb időn belül a helyszíntre kiszállni. A betegség gyanújának megerősítését követően a hatósági állatorvos az érintett méhészetre helyi zárlatot köteles elrendelni. A helyi zárlat alá vont méhészetben található összes méhcsaládot meg kell vizsgálni, és minden betegségre gyanús méhcsaládból, – a 7. számú melléklet előírásainak figyelembevételével – laboratóriumi vizsgálat céljából vizsgálati anyagot kell küldeni a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatalhoz (a továbbiakban: NÉBIH). A mintavételnek a hatósági állatorvos irányításával, a betegség gyanújának megállapítását követő lehető legrövidebb időn belül kell megtörténnie. A mintavételt a méhegészségügyi felelős végzi el.

(2) A betegséget hatóságilag – a laboratóriumi vizsgálat eredménye alapján – a hatósági állatorvos állapítja meg. A betegség megállapítását követően a hatósági állatorvosnak a betegség eredetére vonatkozóan az alábbiakra kiterjedő vizsgálatot kell lefolytatnia:

a) a méhcsalád saját tenyésztésű-e, és ha nem, mikor és honnan került a méhészetbe, valamint a méhész fogott-e be idegen rajt;

b) került-e kaptár vagy méhészeti felszerelés a méhészetbe, és ha igen, honnan és mikor;

c) került-e lép, viasz vagy méhek etetésére szolgáló méz a méhészetbe, és ha igen, honnan és mikor;

d) honnan származik a méhészetben használt mülép;

e) a méhész kikkel vándorolt és merre;

f) a betegséget előzőleg a településen mikor és melyik méhészetben állapították meg, és milyen állapotúak az ott található méhészeti felszerelések;

g) a méhésznek hány méhészete van, és ezek között milyen forgalom volt az elmúlt hatvan nap során;

h) a méhész mikor, hol, mennyit pergetett az elmúlt hatvan napban, hol, és hogyan tárolta a mézet, valamint kinek, mikor, mennyi mézet értékesített ezekből a pergetésekből.

(3) A légcsőatka-kór megállapítását követő vizsgálat során nem kell figyelembe venni a (2) bekezdés b), c), d) és j) pontjait.

(4) A betegség megállapítását követően a hatósági állatorvos – a (2) bekezdés szerint elvégzett vizsgálat alapján – a fertőzöttségre gyanús méhészetekre is helyi zárlatot rendel el.

(5) A betegség gyanújának megállapítását követően, de még a mintavételt megelőzően a méhészet valamennyi méhklakását – ha korábban nem volt megjelölve – a későbbi pontos azonosítást lehetővé tevő módon, tartósan meg kell jelölni. A méhklakások megjelölése a tulajdonos kötelezettsége.

(6) Fertőzött, fertőzöttségre gyanús méhészetben minden olyan méhészeti tevékenység végzése tilos, amely a betegségnek egyik méhcsaládról a másikra való terjedésével járhat.

(7) A nyúlós és enyhébb költésrothadás, valamint a légcsőatka-kór megállapításával és leküzdésével kapcsolatos közérdekű vizsgálatokat a hatósági állatorvos irányításával, állami költségre kell elvégezni.

A községi zárlat

17. § (1)* A méhbetegség megállapítását követően – a helyi zárlat alá vont fertőzött méhészet körül legalább öt km-es sugarú kör által határolt területre – a járási hivatal községi zárlatot rendel el. A helyi zárlat alá volt fertőzött méhészet WGS'84 formátumú GPS koordinátáit és a helyi zárlat elrendeléséről szóló határozatot a járási hivatal megküldi a NÉBIH-nek, amely a zárlat alatt álló területről a honlapján elérhető nyilvántartást vezet, amelyet a honlapján térképes formában közzétesz.

(2)* A járási hivatal a betegség felszámolását a hatósági állatorvoson és a méhegészségügyi felelősön keresztül irányítja.

A zárlat enyhítése

18. § (1) A zárlat alól a nem fogékony állatokra felmentés adható.

(2)* A községi zárlat alatt álló terület helyi zárlat alatt nem álló méhészetéből – a járási főállatorvos engedélyével – a méheket az egyes betegségeknél megállapított, a zárlat enyhítésére vonatkozó különös szabályok szerint lehet kiszállítani. A kiszállítás csak olyan helyre történhet, amely méhbetegség miatt helyi zárlat alatt nem áll.

(3)* A járási hivatal az engedélyt a hatósági állatorvos által kiállított állatorvosi igazolás alapján adja ki. Ha a kiszállítás másik állat-egészségügyi kerület vagy vármegye területére történik, az engedély csak a fogadás helye szerint illetékes vármegyei kormányhivatal hozzájárulásával adható ki. Ha a méhcsaládokat másik község területére szállítják, a két hely között – a méhek visszarepülési veszélye miatt – legalább tíz kilométer távolságnak kell lennie.

(4)* A méhészet tulajdonosa köteles a méhek – zárlat alatt nem álló területre történő – bevitelét letelepedése után, az érkezést követő munkanapon a 3. számú melléklet szerint a települési önkormányzat, fővárosban a kerületi önkormányzat jegyzőjénél bejelenteni. A méhek bevitelét a területileg illetékes járási hivatalnak is be kell jelenteni és a szállítási engedélyt is át kell adni.

19. § A növényvédelmi beavatkozás következtében szükséges gyors áttelepülés (menekülés) szabályai a következők:

a) az áttelepülés során a község vagy a községrész határának elhagyása tilos;

b) az áttelepülés tényét a méhész a hatósági állatorvosnak haladéktalanul köteles bejelenteni;

c) a méhész köteles a méheket tizennégy napon belül az eredeti telephelyre visszatelepíteni.

A zárlat feloldása

20. § (1) A helyi zárlatot az egyes betegségekre vonatkozó különös szabályokban foglaltaknak megfelelően kell feloldani.

(2)* A községi zárlatot akkor kell feloldani, ha a zárlat alatt álló területen már egy hely sem áll a betegség miatt helyi zárlat alatt. A községi zárlat feloldásáról szóló határozatot a járási hivatal megküldi a NÉBIH-nek.

(3) A betegséget megszüntté kell nyilvánítani, ha már sem helyi, sem községi zárlat nem áll fenn.

Fertőtlenítés

21. § A betegség felszámolásával kapcsolatos fertőtlenítést a 6. számú mellékletben leírtak szerint kell végrehajtani. A fertőtlenítés elvégzése vagy elvégeztetése – a hatósági állatorvos felügyelete és irányítása mellett – a méhész kötelessége.

III. Fejezet

A MÉHBETEGSÉGEKRE VONATKOZÓ KÜLÖNÖS SZABÁLYOK

Mézelő méhek nyúlós költésrothadása

22. § (1)* Nyúlós költésrothadásban beteg az a méhcsalád, amelyben a betegség tünetei mutatkoznak és a betegséget a méhcsaládból származó lépmintában, illetőleg álcában a laboratóriumi vizsgálat is megerősítette.

(2)* Nyúlós költésrothadásra gyanús az a méhcsalád, amely a betegség tüneteit mutatja ugyan, de a betegséget laboratóriumi vizsgálat még nem erősítette meg, vagy nem zárta ki.

(3) Nyúlós költésrothadás fertőzöttségére gyanús az a méhcsalád, amelyet nyúlós költésrothadásban beteg méhcsaláddal egy méhészetben tartanak, vagy hatvan napon belül egy méhészetben tartottak.

(4) Nyúlós költésrothadással fertőzött az a méhészet, amelyben legalább egy beteg méhcsalád található, illetve legalább egy beteg családot tartottak és az utolsó beteg család felszámolását követően a hatvan napos megfigyelési idő kedvezően még nem telt le.

(5) Nyúlós költésrothadás fertőzöttségére gyanús az a méhészet, amelybe hatvan napon belül fertőzött méhészetből méhcsaládot, méhrajt, mézet, kaptárt, műlépet vagy a kórokozó áthurcolására alkalmas egyéb felszerelést szállítottak.

A helyi zárlat és a betegség felszámolásának különös szabályai

23. § (1)* A helyi zárlat alatt álló területen lévő méhcsaládok antibiotikummal történő gyógykezelése tilos. A beteg méhcsaládokat, a járási főállatorvos leölési határozata alapján – állami kártalanítás mellett – ki kell irtani.

(2) A betegség felszámolása érdekében végzett leöletés során a betegség megállapítását követően, tíz méhcsaládig minden családot ki kell irtani, tíz méhcsalád felett a (3) bekezdésben foglaltak alapján kell eljárni.

(3) Ha a beteg méhcsaládok száma

a) nem haladja meg az összes család ötven százalékát, csak a beteg családokat kell leölni;

b)* eléri vagy meghaladja az összes méhcsalád ötven százalékát, de nem éri el az összes méhcsalád hetvenöt százalékát, a járási hivatal a helyi körülmények függvényében dönt arról, hogy az összes méhcsaládot vagy csak a beteg családokat kell leölni;

c) eléri vagy meghaladja az összes méhcsalád hetvenöt százalékát, az összes méhcsaládot le kell ölni.

24. § (1) Ha csak a beteg családok leölésére kerül sor és a megmaradt méhcsaládok között a hatvannapos megfigyelési idő alatt újabb beteg családot vagy családokat találnak, a (2) bekezdés szerint kell eljárni.

(2) Ha a megfigyelési idő alatt talált újabb beteg családok száma

a) eléri vagy meghaladja a megmaradt összes család ötven százalékát, minden megmaradt családot le kell ölni;

b)* nem éri el a megmaradt összes család ötven százalékát, a járási hivatal a helyi körülmények függvényében rendeli el az összes méhcsalád vagy csak a beteg családok leölését.

(3) Ha a (2) bekezdés b) pontja alapján nem irtják ki az összes megmaradt méhcsaládot, de a megfigyelési idő alatt ismét újabb beteg családot találnak, minden megmaradt családot le kell ölni.

(4) Ha egy kaptárban a beteg méhcsalád mellett betegségre vagy fertőzöttségre gyanús méhcsaládot is találtak, a beteg családdal együtt azt a helyi viszonyok figyelembevételével lehet leöletni.

25. § (1) A nyúlós költésrothadás miatt kiirtott méhcsaládok leölt méheit, fiasításos és mézes lépeit, a virágport és a kaptár belső tartozékait (anyarácsot, rostaszövetet, keretfedőt, bőrlemezt, szalmapárnát stb.), valamint a kaptáron kívül tárolt lépeket a kerettel együtt a leölést követő tizenkét órán belül el kell égetni, a maradványokat pedig el kell ásni úgy, hogy azokat legalább ötven centiméter vastag földréteg fedje. A leölés és az elégetés közötti időszakban a méhkaptárakat el kell zárni, vagy le kell takarni úgy, hogy méhek ne férjenek hozzá. Az égetésnél és az elföldelésnél a környezetvédelmi és tűzrendészeti előírásokat be kell tartani. A megsemmisített tárgyakért állami kártalanítás jár.

(2)* A leölt méhek nem keretes rendszerű méhlikásait tartalmukkal együtt el kell égetni, a maradványokat pedig az (1) bekezdésben leírt módon el kell földelni. A leölt méhcsaládok keretes rendszerű, deszkából készített, jó állapotban lévő méhlikásait – alapos tisztítást követően – fertőtleníteni kell. A tisztítás során összegyűjtött hulladékot, valamint a rossz

állapotban lévő, fertőtlenítésre alkalmatlan, keretes rendszerű kaptárakat szintén el kell égetni, és a maradványokat az (1) bekezdésben leírt módon kell elföldelni.

(3) A zárlat alatt álló terület fertőzött méhészetében korábban használt üres méhlikásokkal a (1)–(2) bekezdésben foglaltak szerint kell eljárni. Ennek megfelelően kell eljárni az olyan helyen lévő méhlikásokkal, lépekkel és felszerelési tárgyakkal is, ahol a méhek kipusztultak és feltehető, hogy az elhullás nyúlós költésrothadás miatt történt.

26. § (1)* A fertőzött méhészet fertőzöttségre gyanús méhcsaládjaitól származó, valamint a betegség megállapítása előtti hatvan nap alatt elvett (pergetett) mézet, lépet és viaszt a betegség megszűnte után – a járási hivatal engedélyével – a vármegyei kormányhivatal által ellenőrzött felhasználónak szabad átadni, aki az elszállított terméket csak ipari célra használhatja fel.

(2)* A kiszállítás csak jól zárt és a „Költésrothadás miatt zárlat alatt állott méhészetből származó méz (lép, viasz)” feliratú edényekben történhet. Az elszállított lépet és viaszt egy órán át legalább 120 °C-os hőmérsékleten kell kezelni. A szállítóedényt a kiürítés után haladéktalanul meleg vízzel ki kell tisztítani, majd a 6. számú mellékletnek megfelelően fertőtleníteni.

(3) A beteg méhcsaládok kiirtása után a fertőzött méhészetben maradt méhcsaládokon a zárlat tartama alatt a hatósági állatorvos vagy a méhegészségügyi felelős köteles – az április 1. és október 31. közötti időszakban – havonta kétszer, kéthetenkénti időközzel ellenőrző vizsgálatot tartani.

A községi zárlat különös szabálya

27. §* A 17. és a 18. §-ban foglaltakon túl a védőkörzet alatt álló valamennyi méhészet méhcsaládját – nyúlós költésrothadás szempontjából – a hatósági állatorvosnak vagy a méhegészségügyi felelősnek kell megvizsgálni. Indokolt esetben a járási hivatal a vármegyei kormányhivatal hozzájárulásával ismételt vizsgálat lefolytatását rendelheti el.

A zárlat-enyhítés különös szabályai

28. § (1)* A betegség miatt zárlat alá helyezett terület azon méhészeteiből, amelyekben a betegséget vagy annak gyanúját, illetve a fertőzöttség gyanúját nem állapították meg, indokolt esetben, a járási hivatal írásos engedélyével ki lehet vinni méhcsaládokat. Az ilyen módon kiszállított méhcsaládok továbbszállítása az új tartási helyről csak az új tartási hely szerint illetékes járási hivatal engedélyével lehetséges.

(2) A 18. § (3) bekezdésében meghatározott állatorvosi igazolásnak azt kell tanúsítania, hogy a méhészetben a betegséget, annak gyanúját, illetve a fertőzöttség gyanúját az elmúlt hatvan napban nem állapították meg, továbbá, hogy az elszállításra kerülő méhcsalád származási helyén (udvarban, majorban stb.) az elszállítást megelőző három napon belül végzett helyszíni vizsgálat alkalmával a betegséget vagy annak gyanúját nem állapították meg.

(3)* A járási hivatal a zárlat alatt nem álló területre bevitt méhcsaládokat állat-egészségügyi megfigyelés alá helyezi, és azokat – a hatósági állatorvossal vagy a

méhégszégügyi felelőssel – hatvan napon át, a tulajdonos költségére kéthetenként megvizsgálhatja.

A helyi zárlat feloldásának különös szabályai

29. § (1) A betegség miatt elrendelt helyi zárlatot a hatósági állatorvosnak az alábbi esetekben kell feloldania:

a) a helyi zárlat alatt álló méhészetben már nincs élő méh;

b) a helyi zárlat alatt álló méhészetben maradt élő méhcsalád és ezek megfigyelési ideje kedvezően letelt;

c) a fertőtlenítést mind az *a)*, mind a *b)* pont esetén a 6. számú melléklet szerint végrehajtották.

(2) A megfigyelési idő az utolsó beteg méhcsalád kiirtásától számított hatvan napig tart. Költésmentes időben a megfigyelési idő a tavaszi első fiasítás megjelenésétől számított hatvan napig, de legkésőbb április 30-áig tarthat.

(3) Fertőtlenítés nélkül feloldható a helyi zárlat, ha

*a)** a lezárt területen csak betegségre gyanús méhcsalád volt, és a laboratóriumi vizsgálat a betegség gyanúját is kizárta;

b) a lezárt területen csak fertőzöttségre gyanús méhcsalád volt, és a megfigyelési idő kedvezően letelt.

Mézelő méhek enyhébb költésrothadása

30. § (1)* Enyhébb (európai) költésrothadásban beteg az a méhcsalád, amelyben a betegség tünetei mutatkoznak, és a betegséget a méhcsaládból származó lépmintában, illetőleg álcában a laboratóriumi vizsgálat is megerősítette.

(2)* Enyhébb költésrothadásra gyanús az a méhcsalád, amely a betegség tüneteit mutatja ugyan, de a betegséget a laboratóriumi vizsgálat még nem erősítette meg vagy nem zárta ki.

(3) Enyhébb költésrothadás fertőzöttségére gyanús az a méhcsalád, amelyet enyhébb költésrothadásban beteg méhcsaláddal egy méhészetben tartanak vagy tizenöt napon belül tartottak.

(4)* Enyhébb költésrothadással fertőzött az a méhészet, amelyben legalább egy beteg méhcsalád található, vagy legalább egy beteg családot tartottak, és az utolsó beteg család felszámolását követően a tizenöt napos megfigyelési idő kedvezően még nem telt le.

(5) Enyhébb költésrothadás fertőzöttségére gyanús az a méhészet, amelybe tizenöt napon belül fertőzött méhészetből méhcsaládot, méhrajt, mézet, kaptárt, műlépet vagy a kórokozó áthurcolására alkalmas egyéb felszerelést szállítottak.

A helyi és a községi zárlat különös szabályai

31. §* (1) A betegség megállapítását követően a helyi zárlat alatt álló méhészet valamennyi beteg méhcsaladját a járási főállatorvos leölésre vonatkozó határozata alapján – állami kártalanítás mellett – le kell ölni.

(2) A betegség felszámolása érdekében végzett leöletés során a 23. §-ban foglaltak alapján kell eljárni.

32. § (1) A kiirtott vagy elpusztult méhcsaládok deszkából készített, keretes rendszerű, jó állapotban lévő méhlokásait fertőtleníteni kell; a kiirtott méhek nem keretes rendszerű méhlokását tartalmával együtt, a tűzrendészeti szabályok figyelembevételével kell elégetni.

(2) A zárlat alatt álló helyen lévő használt üres, valamint az olyan helyen lévő méhlokásokkal, ahol a méhek kipusztultak és feltehető, hogy az elhullás a betegség miatt történt, a 6. számú mellékletben foglaltak szerint kell eljárni.

(3)* A helyi zárlat alatt álló helyen a beteg vagy a fertőzöttségre gyanús méhcsaládoktól származó mézet, lépet és viaszt a betegség megszűnte után – a járási hivatal engedélyével – a vármegyei kormányhivatal által ellenőrzött felhasználónak lehet átadni, aki az elszállított terméket csak ipari célra használhatja fel.

(4)* A kiszállítás csak jól zárt és „Költésrothadás miatt zárlat alatt álló helyről származó méz (lép, viasz stb.)” feliratú edényekben történhet. Az elszállított lépet és viaszt egy órán át 120 °C-on kezelni, és a szállítóedényeket a kiürítés után haladéktalanul fertőtleníteni kell.

(5)*

A zárlat-enyhítés különös szabályai

33. § (1)* A betegség miatt zárlat alá helyezett terület azon méhészeteiből, amelyekben a betegség, illetve annak gyanúja nem került megállapításra – átköltözés vagy vándoroltatás esetén – méhcsaládot a járási hivatal írásos engedélyével, indokolt esetben szabad kivinni.

(2)* A 18. § (3) bekezdése alapján kiállított állatorvosi igazolásban azt kell tanúsítani, hogy a méhészetben a betegség, illetve annak gyanúja az elmúlt tizenöt napban nem került megállapításra, továbbá, hogy az elszállításra kerülő méhcsalád származási helyén (udvarban, majorban stb.) az elszállítást megelőző három napon belül végeztetett helyszíni vizsgálat alkalmával sem lehetett a betegséget vagy annak gyanúját megállapítani.

(3)* A járási hivatal a zárlat alá helyezett területre bevitt méhcsaládokat állat-egészségügyi megfigyelés alá helyezi, és azokat – a hatósági állatorvossal vagy a méhegészségügyi felelőssel – a tizenöt napos megfigyelés feloldása előtt megvizsgáltatja.

A helyi zárlat feloldásának különös szabályai

34. § (1)* A betegség miatt elrendelt helyi zárlatot a hatósági állatorvosnak fel kell oldani, ha az utolsó méhcsalád leölésétől számított tizenöt napos megfigyelési idő kedvezően letelt és a fertőtlenítés megtörtént.

(2) Fertőtlenítés nélkül feloldható a helyi zárlat, ha a zárlat alatt álló méhészetben

a)* csak betegségre gyanús méhcsalád volt, és a laboratóriumi vizsgálat a betegség gyanúját is kizárta;

b) csak fertőzöttségre gyanús méhcsalád volt, és a megfigyelési idő kedvezően letelt.

Mézelő méhek légcsőatka-kórja

35. § (1)* Atkakórban beteg az a méhcsalád, amelyből származó méhekben a laboratóriumi vizsgálat a betegség kórokozóját kimutatta.

(2)* Atkakórra gyanús az a méhcsalád, amely a betegség tüneteit mutatja, de a betegséget a laboratóriumi vizsgálat még nem erősítette meg vagy nem zárta ki.

(3) Atkakór fertőzöttségére gyanús az a méhcsalád, amelyet atkakórban beteg vagy betegségre gyanús méhcsaláddal egy méhészetben tartanak, illetve hat hónapon belül ilyen helyen tartottak.

A helyi és a községi zárlat különös szabályai

36. § (1) A betegség megállapítását követően a hatósági állatorvos köteles a helyi zárlat alá vont méhészet valamennyi méhcsaládjából laboratóriumi vizsgálat céljából mintát vetetni, továbbá a méhészet összes méhcsaládjának gyógyszeres kezelését elrendelni.

(2)* A községi zárlat alatt álló terület valamennyi méhcsaládját a méhészetben történő felhasználásra engedélyezett állatgyógyászati készítménnyel – a járási hivatal által meghatározott módon – gyógykezelni kell.

(3)* A kötelező gyógykezelés alól kivont méhcsaládokat a járási hivatal köteles állami kártalanítás nélkül leöletni.

(4) A betegség, vagy a betegségre gyanús méhcsaládoknál minden olyan méhészeti tevékenység végzése tilos, amely a betegségnek a méhcsaládok közötti terjedésével járhat.

(5) Kéndioxidos kezelés és egy hétig tartó üresen tartás után a kiürült méh lakás újra betelepíthető.

A zárlat-enyhítés különös szabályai

37. §* A méhcsaládokat a községi zárlat alatt álló terület helyi zárlat alatt nem álló udvarából, a kötelező gyógykezelés elvégzése után indokolt esetben ki lehet vinni a járási hivatal engedélyével. A 18. § (3) bekezdésben meghatározott állatorvosi igazolásban azt kell tanúsítani, hogy az elszállításra kerülő méhcsalád származási helyén a kötelező gyógykezelés megtörtént.

A helyi zárlat feloldásának különös szabályai

38. § A helyi zárlatot az alábbi esetekben kell feloldani:

a) ha a méhcsaládok gyógyszeres kezelése megtörtént és a megfigyelési idő (a betegség megállapítása utáni egy év) kedvezően eltelt, valamint az ellenőrző vizsgálat negatív eredményt adott;

b)* ha a helyi zárlatot atkakór gyanúja miatt rendelték el és a laboratóriumi vizsgálat a gyanút nem igazolta.

Varroózis

39. § (1) Varroa-atka jelenléte esetén, a 3. § (1) bekezdésében meghatározott vizsgálatnak ki kell terjednie a kaptár aljára lehullott, elpusztult (természetes atkapusztulásból eredő), valamint a fiasításon (különösen a herefiasításon) és a kifejlett méheken lévő atkákra.

(2) A Varroa-atka ellen az alkalmazott gyógyszer használati utasításában foglaltaknak megfelelő gyakorisággal, gyógykezeléssel kell védekezni. A gyógykezelések kiegészítésül biológiai módszerek is alkalmazhatók. A kezelések hatékonyságáról és az esetleges rezisztencia fellépéséről elsősorban a herefiasításban fellelhető atkák és ürülékük dúsulása alapján, illetve a kaptár alján elhelyezett csapda segítségével, rendszeres ellenőrzéssel kell meggyőződni. Ha az atkák számának növekedése tapasztalható, akkor más engedélyezett szerrel kell folytatni a gyógykezelést. Vényköteles gyógyszer rendelése esetén külön rendeletben foglaltak szerint kell eljárni. Abban az esetben, ha az atkák száma ennek ellenére tovább növekszik, akkor kérni kell a hatósági állatorvos, vagy a méhegészségügyi felelős segítségét.

(3) A varroózis elleni védekezés, illetve hatékonyságának ellenőrzése a méhész feladata.

(4) A varroózis gyógykezelésére csak olyan, Magyarországon törzkönyvezett és forgalomba hozatalra engedélyezett állatgyógyászati készítmény használható, ami a varroózis kezelésére vonatkozó, magyar nyelvű használati útmutatót tartalmaz.

(5)* A vármegyei kormányhivatal irányítja, és időszakosan ellenőrzi a méhészek védekezési tevékenységét. Hiányosságok esetén intézkedik azok megszüntetéséről, továbbá – indokolt esetben – előírhatja az adott terület összehangolt, egyidejű gyógykezelését.

(6)* Elhanyagolt védekezés esetén – ha az állományban az atka feldúsult és a méhész az előírt védekezést nem hajtotta végre – a hatósági állatorvos a szomszédos méhállományok fertőződésének megakadályozása céljából kötelezi a méhészt a gyógykezelés haladéktalan elvégzésére. Ha a méhész a gyógykezelést nyolc munkanapon belül sem kezdi meg, akkor a járási hivatal a méhállományt állami kártalanítás nélkül leöletti.

A kis kaptárbogár (*Aethinia tumida*) elleni védekezés

40. § (1) A mézelő méhek, illetve más, a mézelő méhekkel közeli rokon fajoknak az országba való behozatalát a minisztérium oly módon engedélyezi, amely csökkenti a kis kaptárbogár Magyarországra való behurcolásának veszélyét.

(2)* Ha a NÉBIH laboratóriumi vizsgálat során hazai méhészetből küldött mintában kis kaptárbogár jelenlétére utaló jelet talál, haladéktalanul értesíti – a beküldő állatorvos mellett – az illetékes élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi igazgatóságot és a minisztériumot.

Azt a méhészetet, ahonnan a minta származik, helyi zárlat alá kell helyezni, továbbá az összes méhcsaládot a NÉBIH bevonásával meg kell vizsgálni.

(3) Ha a kis kaptárbogár jelenléte a (2) bekezdés alapján végzett vizsgálat során megerősítést nyer, akkor az érintett méhészet összes méhcsaládját – állami kártalanítás mellett – ki kell irtani. A kiirtott méhekkal, illetve a berendezési tárgyakkal, felszereléssel a minisztérium által előírtak szerint kell eljárni. A betegség megállapítása esetén a betegség eredetére, illetve esetleges továbbhurcolására vonatkozóan járványügyi nyomozást kell végezni a minisztérium által – az adott esetre vonatkozó utasításban – meghatározott szempontok szerint. A helyi zárlatot fel kell oldani, ha a kis kaptárbogár jelenléte egyértelműen kizárható.

Záró rendelkezések

41. § (1) Ez a rendelet a kihirdetését követő 30. napon lép hatályba.

(2)–(3)*

(4) Ez a rendelet a Magyar Köztársaság és az Európai Közösségek és azok tagállamai közötti társulás létesítéséről szóló, Brüsszelben, 1991. december 16-án aláírt Európai Megállapodás tárgykörében, a megállapodást kihirdető 1994. évi I. törvény 3. §-ával összhangban az Európai Közösségek következő jogszabályával összeegyeztethető szabályozást tartalmaz:

– a Tanács 92/65/EGK irányelve 8. Cikkely;

– a Tanács 92/65/EGK irányelve a 90/425/EGK irányelv A.(I) mellékletében foglalt, külön közösségi jogszabályokban megállapított állat-egészségügyi előírások hatálya alá nem tartozó állatok, sperma, petesejt és embriók Közösségbe történő importjára és kereskedelmére vonatkozó állat-egészségügyi előírásokról.

1. számú melléklet a 70/2003. (VI. 27.) FVM rendelethez *

ÖSSZESÍTŐ MÉHEGÉSZSÉGÜGYI VIZSGÁLATOKRÓL

Sor- szám	A méhészt állandóó	Méhek állandóó	Tenyész- állandóó	Tartási hely azonosít tó	A vizsgá lat időpont ja	Méhcsalád ok száma	A betegsége re gyanús családok száma	Megjegyz és (megszűn t	Méhész (tulajdon os) aláírása
	neve	lakcí me ek címe	tartási helyén ek címe				Nyúló s költsé rothad ás	Egyé b méhészet esetén a tartás végének időpontja)	

- 1.
- 2.
- 3.

3. számú melléklet a 70/2003. (VI. 27.) FVM rendelethez*

(Szigorú számadású nyomtatvány)

SORSZÁM: 00000000

..... Vármegyei Kormányhivatal

BEJELENTŐ LAP

A méhész neve:

Lakcíme:

A méhek állandó telephelye:

A vándoroltatáshoz kiadott egészségügyi igazolás száma:

.....

A kiadás helye: ideje:

A méhek utolsó tartási helye:

A jelenlegi vándortanya pontos megjelölése:

A kaptárak száma:

A méhcsaládok száma:

A letelepedés pontos ideje:

Kelt, 20 év hó nap.

.....

a bejelentő aláírása

IGAZOLÓ SZELVÉNY*

A/z települési önkormányzat/kerületi önkormányzat jegyzője igazolja, hogy méhész lakos db méhkaptárjának letelepítését bejelentette.

Kelt, 20 év hó nap.

.....

települési/kerületi
önkormányzat jegyzője

4. számú melléklet a 70/2003. (VI. 27.) FVM rendelethez*

KIJELENTŐ LAP*

A méhész neve:

Lakcíme:

A méhek állandó telephelye:

A vándoroltatáshoz kiadott egészségügyi igazolás száma:
.....

A kiadás helye: ideje:

Az elhagyott vándortanya pontos megjelölése:

Az elszállított kaptárak száma:

A méhcsaládok száma:

Az elvándorlás pontos ideje:

Az új vándortanya/hazatelepülés esetén a méhek tartási helyének megnevezése*^{*}:

.....

Kelt, 20 év hó nap.

.....

a bejelentő aláírása

5. számú melléklet a 70/2003. (VI. 27.) FVM rendelethez*

6. számú melléklet a 70/2003. (VI. 27.) FVM rendelethez

Mézelő méhek fertőző költésrothadásai

1. Általános tudnivalók

A nyúlós költésrothadás a fedett fiasítás betegsége, kórokozója: Paenibacillus larvae (Bacillus larvae), amelynek spórái nagyon ellenállóak, élettartamuk több évtized. A lép egyetlen elhalt és beszáradt álca maradványa, a „pörk” 2,5 milliárd spórárt tartalmaz.

A méhek enyhébb költésrothadása a nyitott fiasítás betegsége, elsődleges kórokozója a *Melissococcus pluton*, melyhez más baktériumok is társulhatnak.

2. Alkalmas felület fertőtlenítő-eljárások és -szerek:

- elégetés vagy perzselés;
- forrásban lévő nátronlúg vagy szódaoldat;
- mézelő méhek fertőző költésrothadásaira Magyarországon engedélyezett szerek.

3. Alkalmazandó fertőtlenítési eljárások:

3.1. Folyamatos fertőtlenítés: nem szükséges

3.2. Előzetes fertőtlenítés: nem szükséges

3.3. Zárófertőtlenítés

3.3.1. Takarítás: gondos mechanikus takarítás és/vagy forrásban lévő 3%-os szódaoldattal vagy forrásban lévő 2%-os nátronlúggal. A takarítóvizet tisztítószert (pl. szóda) hozzáadása mellett kell főzni.

3.3.2. Az elpusztult méheket, az elpusztult vagy élő méhálcát, a fiasításhoz szükséges lép feltétlenül el kell égetni.

3.3.3.* A szalmakakasokat, hulladék anyagból készült méhkaptárakat, a táplálékanyagot és minden más fertőzés közvetítésére alkalmas anyagot, eszközt, tárgyat, amely a leírt fertőtlenítő eljárásokkal kielégítően nem fertőtleníthető, el kell égetni.

A fakaptárak, lépszekrény, asztal, keretbak, seprőgarat: a viasz-, propolisz-maradványokat le kell kaparni, majd forrasztó lámpával/gázlánggal kell leperzselni, a deszkának nem kell megfeketednie, elszenesednie, elég ha sötétbarnává válik.

A műanyagrészekből álló méhkaptárakat, a fémlapból, üvegből vagy műanyagból készült eszközöket forrásban lévő 2%-os nátronlúggal kell kezelni vagy elégetni. Ennek során a viaszt, propoliszt, meglazult festéket, gitt maradványokat teljesen le kell kaparni vagy le kell kefélni. A kaptárak körzetében a talajt fertőtlenítés után be kell forgatni.

A betegség terjedését a következő hőmérsékleten és behatási idők mellett lehet meggátolni:

- +230 °C legalább húsz percen keresztül (száraz sterilizálás);
- +120 °C legalább harminc percen keresztül (autokláv);
- +120 °C legalább hatvan percen keresztül (viasz, méz).

3.3.4. Lép, lép részei, lépmaradványok, tartaléklép, viasz:

- elégetés;

– „fertőzött lép”-ként való kezelés, ipari felhasználásra.

3.3.5. Méz:

– elégetés;

– elásás (legalább ötven cm vastag földréteg fedje);

– „fertőzött méz”-ként való kezelés, ipari felhasználásra;

– semmi esetre sem használható méhek táplálására.

3.3.6. Kéz, gumikesztyű: személyek kezét a méhszurok és a viasz eltávolítása céljából szalmiákdattal, majd hideg vízzel és szappannal meg kell mosni. Ezt követően pedig hatékony fertőtlenítő szerrel le kell öblíteni.

3.3.7. A takarításhoz és fertőtlenítéshez használt védőruházatot tisztítószer (pl. szóda) hozzáadásával főzni vagy autoklávban kezelni kell.

3.3.8. A fertőtlenítést a hatósági állatorvos jelenlétében és irányítása mellett kell elvégezni.

3.3.9. A fertőtlenítés végeztével ivóvízzel kell leöblíteni a fertőtlenítőszerrel.

3.3.10. A fertőtlenítésnél, az égetésnél és az eladásnál az egyéb jogszabályokat is be kell tartani (környezetvédelmi, tűzrendészeti, vízügyi).

Mézelő méhek légcsőatka kórja

1. Általános tudnivalók

Kórokozó: *Acarapis woodi*, amit a fertőzött méhek terjesztenek. A méh szervezetén kívül található atka huszonnégy-negyvennyolc órán át életképes.

2. Szükséges intézkedések

A méhkaptárak alapos kitakarítása 3%-os forró szódaoldattal. Az elpusztult méheket és fiasítást el kell égetni vagy el kell ásni. A méhkaptárt legkorábban negyvennyolc óra elteltével szabad ismételtelen használatba venni.

Varroa atka (ázsiai nagy méhatka)

1. Általános tudnivalók

Okozója: *Varroa destructor* (korábban: *Varroa jacobsoni*), amely fedett fiasításon és kifejlett méheken élősködő atka. Az állomány leölése esetén a kaptárakat és a méhészeti eszközöket kell fertőtleníteni.

2. Szükséges intézkedések:

– Méhkaptárak alapos kitakarítása 3%-os forró szódaoldattal. Az elpusztult méheket és fiasítást el kell égetni vagy el kell ásni.

– A fertőtlenítés után a kaptárakat hét napig üresen kell tartani.

7. számú melléklet a 70/2003. (VI. 27.) FVM rendelethez

Mintavétel laboratóriumi vizsgálatra

Kifejlett méhek betegségeinek gyanúja esetén kaptáronként megjelölve legalább harminc betegnek látszó méhet kell vizsgálatra küldeni. A kaptárak előtt mászkáló méhekből anyazárkába helyezett húsz-harminc élő méh vizsgálatra küldése is szükséges.

A fiasítás betegségeinek gyanúja esetén méhcsaládonként külön-külön csomagolva és jelölve, a betegségre gyanús helyről kivágott 10x10 cm nagyságú, mézes sejtet lehetőleg nem tartalmazó, fiasításos lépmintát kell vizsgálatra küldeni.

Varroózis okozta családpusztulás gyanúja esetén a keretek alá hullott méhekből kb. háromszáz méhhullát, és a család fészkének közepén lévő fiasításból, annak hiányában az utoljára kelt fiasítás helyéről származó 10x10 cm-es lépmintát kell vizsgálatra küldeni.

Mind a lép-, mind a méhhullamintákat külön-külön, szellősen (papírba) kell csomagolni. Üveg, bádóg, műanyag stb. erre a célra nem használható. Ügyelni kell, hogy a sejtek össze ne nyomódjanak.

Mérgezés gyanúja esetén méhészetenként – bizottság jelenlétében vett, hivatalosan lezárt – fél liternyi méhhullamintát és külön csomagolt fél kilónyi, a növényvédelmi kezelésben részesült, átlag növénymintát kell beküldeni.

Forrás: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0300070.fvm>